

První list Petřův

Jedenáctá část

1P 3,19-22

1. Kristovo kázání duchům ve vězení (verše 19-20)

Ve verši 19 se snad mluví o tom, co Ježíš konal v duchovním světě v čase mezi svou smrtí a vzkříšením. Mezi vykladači Bible však existují odlišné názory na to, o čem verš 19 vlastně mluví. Vyskytly se tak tři hlavní výklady tohoto biblického místa.

Výklad první: Skrze Noema kázal Ježíš hříšným lidem v době před potopou.

V Duchu svatém v době před svým vtělením kázal Ježíš prostřednictvím Noema hříšným lidem před potopou. Tohoto pojetí se drží Kraličtí ve svých výkladových poznámkách k 1P 3, 19. Odráží se rovněž v parafrázovaném překladu Slovo na cestu. Tam ve verši 19 čteme: “*A též Duch svatý zmocnil Noema, který nesl Kristovo poselství záchrany těm, kteří před potopou byli pro svou nevěru v zajetí smrti.*”

Výklad druhý: Kristus mluvil k uvězněným padlým andělům.

Podle tohoto výkladu Ježíš mezi svou smrtí a vzkříšením sestoupil k vězněným padlým andělům - zlým mocnostem. Vyhlásil jim své vítězství nad nimi i nad všemi ostatními zlými duchy. O andělech, kteří se provinili a byli uvězněni, se píše ještě ve 2P 2,4 a Ju 6. Má se jednat o tzv. syny božské, o nichž čteme v Gn 6,1-4. V době před potopou si brali lidské dcery za ženy a díky těmto svazkům se pak na zemi rodily zrůdy. V případě textu Gn 6,1-4 však rovněž existuje několik vysvětlení, kdo vlastně byli ti “synové božští”. Chápání tohoto označení ve smyslu nadpozemských andělských bytostí představuje jen jeden z existujících výkladů.

Výklad třetí: Kristus kázal duchům mrtvých lidí z dob potopy.

Ježíš mezi svou smrtí a vzkříšením sestoupil do oblasti mrtvých. Zde kázal duchům mrtvých lidí, kteří kdysi v dobách před potopou neuposlechli - tedy odmítli činit pokání. Otázkou ovšem je, co Ježíš těmto duchům hlásal. Bylo to snad evangelium - dobrá zpráva o spasení? Dostali snad po smrti jakousi druhou šanci? Nebo to bylo jen zpečetění jejich odsouzení?

Srovnání s verši 2P 2,4 a Ju 6 i zmínka o mocnostech ve verši 22 by snad mohly svědčit ve prospěch druhého výkladu - tedy že ti duchové byli padlými anděly. I tak by ale zůstávala řada nezodpovězených otázek. Zejména otázka, zda jsou totožní se syny božskými v Gn 6,2. Z hlediska kontextu, kde se mluví o záchraně lidí, je možná nejvhodnější výklad třetí. Co přesně Pán Ježíš konal v době mezi svou smrtí a vzkříšením, pro nás ale zůstává tajemstvím.

Dokud Noe budoval archu, Bůh trpělivě snášel bezbožné lidi. Doba stavění lodi byla tedy pro tyto hříšníky příležitostí k pokání. Nakonec však bylo v arše zachráněno (kromě všemožných zvířat a ptáků) pouze 8 lidí. Závěr verše 20 doslova zní: “... *byli zachráněni skrze vodu.*” V arše byli bezpečně provedeni skrze nebezpečí, které představovala voda potopy. Pokud zde voda představuje i prostředek záchrany, pak šlo o záchranu z předpotopní společnosti, která byla zlá a násilnická (srov. Gn 6,5.11-13).

2. Předobraz křtu (verše 21-22)

Voda potopy je předobrazem křtu, který zachraňuje nás. Slovo “předobraz” (ČEP) je překladem slova ANTITYPON, které má význam “to, co odpovídá vzoru (*typos*)”. Odpovídá to vzoru tak přesně, jako otisk razítka odpovídá razítku. Tak přesně odpovídá křest události potopy, která je jeho předobrazem. Křest znázorňuje naše sjednocení s Kristem v jeho smrti a vzkříšení (sr. Ř 6,3-5). Ve křtu jsme společně s Kristem pohřbeni (Ř 6,3n; Ko 2,12n), abychom pak zahájili cestu nového života.

Křest sám o sobě, jako pouhý obřad, nás samozřejmě nezachraňuje. Takovou moc nemůže mít žádný rituál. Zachraňuje nás to, co Bůh v Kristu vykonal pro naši záchranu - zejména Kristova smrt a vzkříšení. Křest nás může zachraňovat pouze tehdy, je-li vyjádřením naší víry v Krista.

Ve křtu nejde o smytí tělesné špíny, nýbrž o cosi mnohem hlubšího. Není zde ovšem snadné vyložit/přeložit, čím to “cosi” je. Podle překladu Bible kralické je křest “dobrého svědomí u Boha dotázání” (v. 21). Podle Českého ekumenického překladu jde ve křtu “... o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme ...” (v. 21) Slovem “dotázání” ve verši 21 překládají Kraličtí řecké slovo EPERÓTÉMA. Do češtiny ho lze přeložit slovy “dotaz” či “prosba”. Tím však nejsou významové možnosti tohoto slova vyčerpány.

Existuje důkaz, že se tohoto slova užívalo jako technického termínu při uzavírání smluv. Označuje závazek či slib jednoho ze smluvních partnerů; slib, který byl učiněn odpověďmi na formální otázky, které byly účastníku smlouvy při jejím uzavírání kladeny. Jak vidíme, v tomto smyslu chápe zmíněný výraz ČEP a podle toho také překládá/vykládá. Každý překlad Bible je totiž zároveň i výkladem.

Zmíněný výraz lze však také chápat ve smyslu prosby či požadavku vůči Bohu. Miloš Pavlík k tomu ve svém studijním překladu Bible poznamenává: “... tohoto slova, jehož překlad je velmi nesnadný, a jež také znamená “otázku” (ne “otázání”, nýbrž “předmět otázky”), se užívalo jako právního výrazu pro “požadavek n. závazek smlouvy”. Zde znamená, že se před Bohem něco požaduje (tj. “dobré svědomí”) a nabývá se toho ve křtu jako v obraze opětovného vstání Ježíše Krista.”¹

Na základě 1P 3,21 bychom tedy křest mohli chápat buď jako náš závazek vůči Bohu, že budeme z moci Kristova vzkříšení žít s dobrým svědomím. Nebo bychom jej mohli chápat jako náš požadavek/prosbu vůči Bohu o darování dobrého svědomí. A to nikoliv na základě obřadu křtu, nýbrž na základě vzkříšení Ježíše Krista. Ať už máme křest chápat ve významu závazku nebo ve významu prosby, v obojím případě platí, že se tak děje “skrze vzkříšení Ježíše Krista” (doslovný překlad závěru verše 21).

Petr připomíná, že po svém vzkříšení vstoupil Pán Ježíš na nebesa, kde usedl po pravici Boží. Je tedy spoluvládcem se svým nebeským Otcem. To souhlasí se slovy vzkříšeného Krista: “*Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.*” (Mt 28,18b ČEP) Vzkříšenému Kristu byly podřízeny všechny duchovní mocnosti - ať dobré či zlé (sr. Ef 1, 21).

¹ Bible, Pavlíkův studijní překlad, 1P 3, 21, poznámka č. 207